

Stanovisko ISU k otázke odborov

Iniciatíva slovenských učiteľov po dlhšej vnútornej diskusii o úlohe odborov, ako aj o možnosti pretransformovania ISU do odborov, vydáva nasledujúce stanovisko:

Ako jednu z príčin aktuálneho neutešeného postavenia a ohodnotenia učiteľa v spoločnosti vidíme nízku odborovú participáciu PZ a OZ (ďalej učiteľa). Podľa záverečnej správy projektu NEWIN o sociálnom dialógu a nerovnostiach v odmeňovaní na Slovensku pod gesciou Európskej komisie je na Slovensku odborovo združených necelých 26 % zo všetkých pracovníkov v školstve.

ISU preto vyzýva všetkých učiteľov, ktorí odborovo organizovaní nie sú, aby zvážili možnosť vstupu do odborov na základe stanov týchto združení (napr. tvorba rezervného a štrajkového fondu). V súčasnosti majú na výber štyri možnosti, ako sa odborovo organizovať: vstupom do Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku (OZPŠaV), Nových školských odborov (NŠO), Nezávislých kresťanských odborov Slovenska (NKOS) a vytvorením samostatných nezávislých odborových organizácií (OO).

ISU má dlhodobo negatívne skúsenosti s vedením OZPŠaV, ktoré sa v rozhodujúcich okamihoch postavilo proti požiadavkám učiteľov za zlepšenie ich spoločenského postavenia a finančného ohodnotenia. Kroky a postoje vedenia OZPŠaV sa nám javia ako zle maskovaná lojalita hraničiacia so servilitou voči súčasnej a predchádzajúcej vláde. Na základe dostupných údajov sa ISU domnieva, že ich postoj a nečinnosť má príčinu v týchto troch aspektoch:

a) úzke prepojenie a sympatizovanie vedenia OZPŠaV len s jednou časťou politického spektra – v roku 2010 kandidoval predseda zväzu p. Ondek za stranu Smer-SD v obci Raslavice, v roku 2014 kandidovala podpredsedníčka zväzu p. Majerová za Smer-SD v obci Dolná Mičiná;

b) čoraz tesnejšie prepojenie vedenia zväzu s orgánmi štátnej moci prostredníctvom členstva v rôznych štátnych radách a komisiách ako aj prijímanie štátnych dotácií. Dva príklady: podpredseda zväzu p. Habán je členom v rade Fondu na podporu vzdelávania; celé vedenie zväzu je členom Sektorovej rady pre vedu, výskum, vzdelávanie, výchovu a šport. Táto sektorová rada vznikla v roku 2014 v rámci Národného projektu Národná sústava povolání, ktorý bol financovaný zo štrukturálnych fondov a štátneho rozpočtu. Za predsedu rady bol vymenovaný p. Ondek, ktorý za zväz vymenoval do rady ďalších 13 členov zväzu (z celkového počtu 24). Sektorová rada, okrem ustanovujúceho stretnutia v roku 2014, pôsobila iba v roku 2015. Štyri z piatich zasadnutí sa konali v účelovom zariadení OZPŠaV Crocus v Kežmarských Žľaboch, čo vnímame ako zjavný stret záujmov;

c) nesamostatnosť OZPŠaV pri kolektívnom vyjednávaní. Zväz je členom Konfederácie odborových zväzov (ďalej KOZ), ktorá ešte v roku 2010 uzavrela so stranou Smer-SD Dohodu o spolupráci. KOZ vstupuje do kolektívneho vyjednávania so spoločnými požiadavkami a nerešpektuje osobitné postavenie a situáciu PZ a OZ. Ukážkovým príkladom je kolektívne vyjednávanie v roku 2016. OZPŠaV doň vstupoval s požiadavkou navýšenia platov PZ a OZ od 1. januára 2017 o 25 %, KOZ však skresal požiadavku na 10 %, nakoniec KOZ vyrokoval 4 + 2 % pre všetkých zamestnancov verejnej správy okrem PZ a OZ, ktorým sa od 1. januára 2017 nezvyšoval plat vôbec. OZPŠaV napriek tomu naďalej zostáva členom KOZ.

Pripomeňme, že 6 % zvýšenie platov od 1. septembra 2016 bolo dosiahnuté mimo kolektívneho vyjednávania a možno ho skôr pripísať tlaku ISU a Slovenskej komory učiteľov, ktoré aktívne vstúpili do zápasu o spravodlivejšie odmeňovanie PZ a OZ práve pre nečinnosť OZPŠaV. Ako spomína správa NEWIN, kolektívne vyjednávanie v dnešnej podobe neposkytuje priestor na rýchle zvyšovanie platov v školstve.

ISU považuje za vhodné vytvoriť spoločnú platformu odborových organizácií v školstve, ktoré by vystupovali jednotne pri základných otázkach postavenia učiteľov v spoločnosti. Takáto silná platforma by mohla eliminovať doterajšie monopolné zastupovanie učiteľov prostredníctvom OZPŠaV.